

POCHYŁY (20) ai

pochyły (17), **pochęły** (2), **pochyły** (1); pochyły : pochęły : pochyły *Calep* (1:2:1).

-chy- (17), -chi- (3).

o jasne; pochęły z tekstu oznaczającego é niekonsekwentnie.

sg m N pochyły (10). ◇ [A pochyły.] ◇ I pochyłym (1). ◇ f N pochyłą (1). ◇ G pochył(e)j (1). ◇ A pochyłą (3). ◇ n N pochył(e) (1). ◇ A pochył(e) (1). ◇ I pochył(e)m (1). ◇ pl N subst pochył(e) (1). ◇ [V subst pochył(e).]

Sł stp notuje, Cn s.v. *nachylony; pochylony, Linde XVI* (dwa z niżej notowanych przykładów) – XIX w.

Nie wznoszący się prosto w górę; *pronus Calag, Calep, Cn; devexus Calag, Cn; inclinatus, proclivatus Cn* (20) :

a. *Zgięty ku dołowi; curvus Mącz; cernuus, deflexus, demissus, incurvus, inflexus, pandus Cn* (6) : Wzrost pochyły przedlię, nie od łtarości ale z przyrodzenia znamionuie człowieka, dowcipnego, tajemnego *GlabGad* M5, M7; Iłz wżelaki żwierz inżi pochyłym łtworzono: A człowiek twarz wyniołłą niefie przed wżitkimi Patrząc wozdobne niebo oczima iałnymi. *KochSat* B4.

Przen (3) :

Wyrażenie: »pochyła starość« = *curva senecta Mącz* (2): *Mącz* 75b; Do pochyłey nigdy nie doydziem łtarości *WisznTr* 34.

a) *W opisie gwiazdozbioru noszącego nazwę człowieka* (1) : W Tym plácu/ gdzie rogáty Wól głowę położył/ Máło niżey pochyły Orion łye złożył. *KochPhaen* 13.

b) [*Pospolity, przyziemny:*

Wyrażenie: »pochyły do ziemie«: O myśli pochyłe do ziemie/ rzeczy niebiefkich nieznaiące. *BudArt* B4v.]

b. *Odchylony od pionu, ukośny; declivis, proclivis Calag, Calep, Cn; acclivis Calag; acclinis, declinis, obliquus, obstipus Cn* (14) : *Clinosus, Pochodziłty/ Pochyły. Mącz* 58a; *Calag* 6b, 231b; *Proclivis* – *Pochęli. Calep* [851]b; *Declivis* – *Pochiły. Calep* 291b, [860]a.

W porównaniu (1): Bowiem káždy cnotliwy by pochyłe drewno/ Káždy go chcąc náchylic kuśi fie óń pewno. *RejWiz* 102.

Przysłowie: Bowiem łtára przypowieść/ ná drzewo pochyłe. Łázą Kozy z rogámi/ rzadko ná włpaniłe. *RejZwierz* 71; [*GilPos* 138; ná pochyły dąb kozy łázą *ŁaskiSprRyc* H2v].

Przen; w nawiązaniu do przysłowia (1) : Nie bądź pochyłem drzewem niech cie nikt nie depce. *RejWiz* 51.

α. *O starych budowlach* (3) : *Baufellig fein. Bud* co ma vpáść/ et *Bud* pochyły. *Minari ruinam. Minari lapsum. Calag* 61b.

W porównaniach (2): Iż fie ná myę człowyeká złościwyie tągacye/ Iáko łcyánę pochyłą á wpoły przepádłą/ Ták myę chcącye zániłfczyć łwoyą złoścya zyádłą. *LubPs* O6v [*idem*] *ArtKanc* Q11.

Szereg: »pochyły a wpoły przepadły« (2): *LubPs* O6v, *ArtKanc* Q11 *cf W porównaniach.*

β. *O górach, wzniesieniach; clinosus Mącz* (2) : *Clinosi montes, Pochiłe góry. Mącz* 58a; *Clivus* – *Pagorek przidluzły a pochęły. Calep* 207b.

Synonimy cf POCHYLONY.

Cf NIEPOCHYŁY, **POCHYLNÝ**, **POCHYLONY**

MF, SBu